

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 5ης Απριλίου 2016*

«Προδικαστική παραπομπή — Αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις — Απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ — Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης — Λόγοι αρνήσεως της εκτέλεσης — Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης — Άρθρο 4 — Απαγόρευση της απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης — Συνθήκες κράτησης στο κράτος μέλος έκδοσης»

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-404/15 και C-659/15 PPU,

με αντικείμενο αιτήσεις προδικαστικών αποφάσεων δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, υποβληθείσες από το Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen (Γερμανία) με αποφάσεις της 23ης Ιουλίου και της 8ης Δεκεμβρίου 2015, οι οποίες περιήλθαν στο Δικαστήριο, αντιστοίχως, στις 24 Ιουλίου και 9 Δεκεμβρίου 2015, στο πλαίσιο δικών σχετικών με την εκτέλεση ευρωπαϊκών ενταλμάτων σύλληψης κατά των

Pál Aranyosi (C-404/15),

Robert Căldăraru (C-659/15 PPU),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, Πρόεδρο, A. Tizzano, αντιπρόεδρο, L. Bay Larsen, T. von Danwitz και D. Šváby, προέδρους τμήματος, A. Rosas, E. Juhász, A. Borg Barthet, J. Malenovský, M. Safjan (εισηγητή), M. Berger, A. Prechal, E. Jarašiūnas, M. Βηλαρά και E. Regan, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Y. Bot

γραμματέας: M. Aleksejev, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 15ης Φεβρουαρίου 2016,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο P. Aranyosi, εκπροσωπούμενος από την R. Chekeron, Rechtsanwältin,
- ο R. Căldăraru, εκπροσωπούμενος από τον J. van Lengerich, Rechtsanwalt,
- η Generalstaatsanwaltschaft Bremen, εκπροσωπούμενη από τον M. Glasbrenner, Oberstaatsanwalt,
- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους T. Henze και M. Hellmann, καθώς και από την J. Kemper,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

- η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους M. Smolek και J. Vlácił,
- η Ιρλανδία, εκπροσωπούμενη από τις E. Creedon, L. Williams και G. Mullan, καθώς και από τον A. Joyce,
- η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. A. Sampol Pucurull,
- η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους F.-X. Bréchet, D. Colas και G. de Bergues,
- η Λιθουανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον D. Kriaučiūnas και την J. Nasutavičienė,
- η Ουγγρική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους M. Z. Fehér, G. Koós και M. Bóra,
- η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την M. Bulterman και τον J. Langer,
- η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον G. Eberhard,
- η Ρουμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον R. Radu και την M. Bejenar,
- η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από τη V. Kaye, επικουρούμενη από τον J. Holmes, barrister,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους W. Bogensberger και R. Troosters,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 3ης Μαρτίου 2016,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Οι αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως αφορούν την ερμηνεία των άρθρων 1, παράγραφος 3, 5 και 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών (ΕΕ L 190, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009 (ΕΕ L 81, σ. 24, στο εξής: απόφαση-πλαίσιο).
- 2 Οι αιτήσεις αυτές υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της εκτέλεσης, στη Γερμανία, δύο ευρωπαϊκών ενταλμάτων σύλληψης τα οποία εκδόθηκαν, αντιστοίχως, στις 4 Νοεμβρίου και στις 31 Δεκεμβρίου 2014 από την ανακριτική αρχή στο Miskolci járásbíróság (δικαστήριο της Περιφέρειας του Miskolc, Ουγγαρία) κατά του P. Aranyosi, καθώς και της εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης εκδοθέντος στις 29 Οκτωβρίου 2015 από το Judecătoria Făgăraș (πρωτοβάθμιο δικαστήριο του Fagaras, Ρουμανία) κατά του R. Căldăraru.

Το νομικό πλαίσιο

Η ΕΣΔΑ

- 3 Υπό τον τίτλο «Απαγόρευση των βασανιστηρίων», το άρθρο 3 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 (στο εξής: ΕΣΔΑ), ορίζει τα ακόλουθα:

«Ουδείς επιτρέπεται να υποβληθή εις βασάνους ούτε εις ποινάς ή μεταχειρίσιν απανθρώπους ή εξευτελιστικές.»

- 4 Το άρθρο 15 της ΕΣΔΑ, το οποίο επιγράφεται «Παρέκκλιση σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης», ορίζει ότι:

«1. Εν περιπτώσει πολέμου ή ετέρου δημοσίου κινδύνου απειλούντος την ζωήν του έθνους, έκαστον υψηλόν συμβαλλόμενον μέρος δύναται να λάβη μέτρα κατά παρέκκλισιν των υπό της παρούσης Συμβάσεως προβλεπομένων υποχρεώσεων εν τω απαιτούμένω υπό της καταστάσεως απολύτως αναγκαίω μέτρω και υπό τον όρον όπως τα μέτρα ταύτα μη αντιτίθενται εις τας άλλας υποχρεώσεις τας απορρεούσας εκ του διεθνούς δικαίου.

2. Η προηγούμενη διάταξις ουδεμίαν επιτρέπει παράβασιν [...] των άρθρων 3 [...]

[...].»

- 5 Το άρθρο 46 της ΕΣΔΑ, το οποίο επιγράφεται «Υποχρεωτική ισχύς και εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων», ορίζει στην παράγραφο του 2:

«Η οριστική απόφαση του [Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου] διαβιβάζεται στην Επιτροπή των Υπουργών που εποπτεύει την εκτέλεση της εν λόγω αποφάσεως.»

Το δίκαιο της Ένωσης

Ο Χάρτης

- 6 Κατά το άρθρο 1 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), το οποίο επιγράφεται «Ανθρώπινη αξιοπρέπεια»:

«Η ανθρώπινη αξιοπρέπεια είναι απαραβίαστη. Πρέπει να είναι σεβαστή και να προστατεύεται.»

- 7 Το άρθρο 4 του Χάρτη, το οποίο επιγράφεται «Απαγόρευση των βασανιστηρίων και των απάνθρωπων ή εξευτελιστικών ποινών ή μεταχείρισης», ορίζει ότι:

«Κανείς δεν μπορεί να υποβληθεί σε βασανιστήρια ούτε σε απάνθρωπες ή εξευτελιστικές ποινές ή μεταχείριση.»

- 8 Οι επεξηγήσεις σχετικά με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (ΕΕ 2007, C 303, σ. 17, στο εξής: επεξηγήσεις σχετικά με τον Χάρτη) διευκρινίζουν ότι «[τ]ο δικαίωμα του άρθρου 4 [του Χάρτη] αντιστοιχεί στο προβλεπόμενο από το άρθρο 3 της [ΕΣΔΑ], το οποίο έχει την ίδια ακριβώς διατύπωση [...]. Κατ' εφαρμογή του άρθρου 52, παράγραφος 3, του Χάρτη, το άρθρο αυτό έχει την ίδια έννοια και την ίδια εμβέλεια με το άρθρο 3 της [ΕΣΔΑ].»

- 9 Το άρθρο 6 του Χάρτη, το οποίο επιγράφεται «Δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια», ορίζει ότι:
«Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια.»
- 10 Το άρθρο 48 του Χάρτη, το οποίο επιγράφεται «Τεκμήριο αθωότητας και δικαιώματα της υπεράσπισης», ορίζει στην παράγραφο του 1:
«Κάθε κατηγορούμενος τεκμαίρεται ότι είναι αθώος μέχρι αποδείξεως της ενοχής του σύμφωνα με τον νόμο.»
- 11 Το άρθρο 51 του Χάρτη, το οποίο επιγράφεται «Πεδίο εφαρμογής», ορίζει, στην παράγραφο του 1, ότι:
«Οι διατάξεις του παρόντος Χάρτη απευθύνονται στα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης, τηρουμένης της αρχής της επικουρικότητας, καθώς και στα κράτη μέλη, μόνον όταν εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης. [...]»
- 12 Το άρθρο 52 του Χάρτη, το οποίο επιγράφεται «Εμβέλεια και ερμηνεία των δικαιωμάτων και των αρχών», ορίζει, στην παράγραφο 1, τα εξής:
«Κάθε περιορισμός στην άσκηση των δικαιωμάτων και ελευθεριών που αναγνωρίζονται στον παρόντα Χάρτη πρέπει να προβλέπεται από τον νόμο και να σέβεται το βασικό περιεχόμενο των εν λόγω δικαιωμάτων και ελευθεριών. Τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, περιορισμοί επιτρέπεται να επιβάλλονται μόνον εφόσον είναι αναγκαίοι και ανταποκρίνονται πραγματικά σε στόχους γενικού ενδιαφέροντος που αναγνωρίζει η Ένωση ή στην ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών των τρίτων.»

Η απόφαση-πλαίσιο

- 13 Οι αιτιολογικές σκέψεις 5 έως 8, 10 και 12 της αποφάσεως-πλαισίου έχουν ως ακολούθως:
- «(5) [...] η εισαγωγή ενός νέου απλουστευμένου συστήματος παράδοσης προσώπων που έχουν καταδικαστεί ή είναι ύποπτα, προς το σκοπό της εκτέλεσης καταδικαστικών ποινικών αποφάσεων ή ποινικής δίωξης επιτρέπει να αρθούν η πολυπλοκότητα και το ενδεχόμενο καθυστερήσεων που είναι εγγενή στις ισχύουσες διαδικασίες έκδοσης. [...]
- (6) Το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης το οποίο προβλέπει η παρούσα απόφαση-πλαίσιο αποτελεί την πρώτη περίπτωση συγκεκριμένης εφαρμογής, στον τομέα του ποινικού δικαίου, της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης που έχει χαρακτηριστεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ως “ακρογωνιαίος λίθος” της δικαστικής συνεργασίας.
- (7) Δεδομένου ότι ο στόχος της αντικατάστασης του πολυμερούς συστήματος έκδοσης το οποίο έχει δημιουργηθεί επί τη βάσει της ευρωπαϊκής σύμβασης έκδοσης της 13ης Δεκεμβρίου 1957 είναι αδύνατον να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη ενεργώντας μονομερώς, και συνεπώς, λόγω της διάστασης και των αποτελεσμάτων της, δύναται να επιτευχθεί καλύτερα στο επίπεδο της Ένωσης, το Συμβούλιο δύναται να εγκρίνει μέτρα, σύμφωνα προς την αρχή της επικουρικότητας, όπως αναφέρεται στο άρθρο 2 [ΕΕ] και στο άρθρο 5 [ΕΚ]. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως διατυπώνεται στο εν λόγω άρθρο, η παρούσα απόφαση-πλαίσιο δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη των στόχων αυτών.
- (8) Οι αποφάσεις για την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης πρέπει να υπόκεινται σε επαρκή έλεγχο, πράγμα που σημαίνει ότι η δικαστική αρχή του κράτους μέλους στο οποίο συνελήφθη το καταζητούμενο πρόσωπο θα πρέπει να αποφασίζει σχετικά με την παράδοσή του.

[...]

(10) Ο μηχανισμός του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης βασίζεται σε υψηλό επίπεδο εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών. Η εφαρμογή του εν λόγω μηχανισμού δύναται να ανασταλεί μόνον στην περίπτωση σοβαρής και διαρκούς παραβίασης από κράτος μέλος των αρχών που διατυπώνονται στο άρθρο 6, παράγραφος 1, [ΕΕ, νυν, κατόπιν τροποποίησης, άρθρο 2 ΣΕΕ], η οποία διαπιστώνεται από το Συμβούλιο κατ' εφαρμογή του άρθρου 7, παράγραφος 1, [ΕΕ, νυν, κατόπιν τροποποίησης, άρθρο 7, παράγραφος 2, ΣΕΕ] με τις συνέπειες που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου.

[...]

(12) Η παρούσα απόφαση-πλαίσιο σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται από το άρθρο 6 [ΕΕ] και εκφράζονται στον Χάρτη [...], ιδίως δε στο κεφάλαιο VI αυτού. Καμία από τις διατάξεις της παρούσας αποφάσεως-πλαισίου δεν μπορεί να ερμηνευθεί κατά τρόπο ώστε να απαγορεύει την άρνηση παράδοσης προσώπου για το οποίο έχει εκδοθεί ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης εφόσον αντικειμενικά στοιχεία δείχνουν ότι το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης εκδίδεται προς το σκοπό της δίωξης ή τιμωρίας προσώπου λόγω του φύλου, της φυλής, της θρησκείας, της εθνικής καταγωγής, της ιθαγένειας, της γλώσσας, των πολιτικών φρονημάτων ή του γενετήσιου προσανατολισμού τους ή ότι η θέση του προσώπου αυτού μπορεί να επιδεινωθεί για οποιονδήποτε από τους προαναφερόμενους λόγους.

[...]»

14 Το άρθρο 1 της αποφάσεως-πλαισίου, το οποίο επιγράφεται «Ορισμός και υποχρέωση εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης», προβλέπει ότι:

«1. Το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης είναι δικαστική απόφαση η οποία εκδίδεται από κράτος μέλος προς τον σκοπό της σύλληψης και της παράδοσης από άλλο κράτος μέλος προσώπου που καταζητείται για την άσκηση ποινικής δίωξης ή για την εκτέλεση ποινής ή μέτρου στερητικών της ελευθερίας.

2. Τα κράτη μέλη εκτελούν κάθε ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης βάσει της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης και σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας αποφάσεως-πλαισίου.

3. Η παρούσα απόφαση-πλαίσιο δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την τροποποίηση της υποχρέωσης σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των θεμελιωδών νομικών αρχών, όπως διατυπώνονται στο άρθρο 6 [ΣΕΕ].»

15 Στα άρθρα 3, 4 και 4α της αποφάσεως-πλαισίου περιλαμβάνονται οι λόγοι υποχρεωτικής και προαιρετικής μη εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.

16 Το άρθρο 5 της αποφάσεως-πλαισίου, το οποίο επιγράφεται «Εγγυήσεις που πρέπει να παρέχει το κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος σε ειδικές περιπτώσεις», ορίζει τα εξής:

«Η εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης από τη δικαστική αρχή εκτέλεσης μπορεί να εξαρτηθεί κατά το δίκαιο του κράτους μέλους εκτέλεσης από μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

[...]

2) όταν η αξιόποινη πράξη στην οποία βασίζεται το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης τιμωρείται με ισόβια κάθειρξη ή μέτρο ασφαλείας στερητικό της ελευθερίας εφ' όρου ζωής, η εκτέλεση του εν λόγω εντάλματος δύναται να εξαρτηθεί από την προϋπόθεση ότι το κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος έχει στο νομικό του σύστημα διατάξεις για την επανεξέταση της επιβληθείσας ποινής

—κατ' αίτηση ή το αργότερο μετά την πάροδο 20 ετών— ή για την εφαρμογή μέτρων επιεικείας τα οποία προβλέπει υπέρ του προσώπου η νομοθεσία ή πρακτική του κράτους μέλους έκδοσης του εντάλματος και τα οποία αποσκοπούν στη μη εκτέλεση μιας τέτοιας ποινής ή μέτρου·

- 3) όταν το πρόσωπο κατά του οποίου εκδόθηκε ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης προς το σκοπό της δίωξης είναι υπήκοος ή κάτοικος του κράτους μέλους εκτέλεσης, η παράδοση μπορεί να εξαρτηθεί από την προϋπόθεση ότι το εν λόγω πρόσωπο, μετά από ακρόασή του, θα διαμεταχθεί στο κράτος μέλος εκτέλεσης ώστε να εκτίσει εκεί τη στερητική της ελευθερίας ποινή ή το στερητικό της ελευθερίας μέτρο ασφαλείας που θα απαγγελθεί εναντίον του στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος.»
- 17 Το άρθρο 6 της αποφάσεως-πλαίσιου, το οποίο επιγράφεται «Προσδιορισμός των αρμόδιων αρχών», ορίζει ότι:
- «1. Η δικαστική αρχή έκδοσης του εντάλματος είναι η δικαστική αρχή του κράτους μέλους έκδοσης του εντάλματος που είναι αρμόδια για την έκδοση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης δυνάμει του δικαίου αυτού του κράτους.
2. Η δικαστική αρχή εκτέλεσης είναι η δικαστική αρχή του κράτους μέλους εκτέλεσης που είναι αρμόδια να εκτελέσει το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης δυνάμει του δικαίου αυτού του κράτους.
3. Κάθε κράτος μέλος ενημερώνει τη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου σχετικά με τη δικαστική αρχή που είναι αρμόδια σύμφωνα με το εσωτερικό του δίκαιο.»
- 18 Το άρθρο 7 της αποφάσεως-πλαίσιου, το οποίο επιγράφεται «Προσφυγή σε κεντρική αρχή», ορίζει τα ακόλουθα:
- «1. Κάθε κράτος μέλος δύναται να ορίσει μια κεντρική αρχή, ή, εάν προβλέπεται από το νομικό του σύστημα, περισσότερες της μιας κεντρικές αρχές που θα επικουρούν τις αρμόδιες αρχές.
2. Ένα κράτος μέλος δύναται, εάν είναι αναγκαίο λόγω της οργάνωσης του εσωτερικού δικαστικού του συστήματος, να αναθέτει στην ή στις κεντρικές αρχές του τη διοικητική διαβίβαση και παραλαβή των ευρωπαϊκών ενταλμάτων σύλληψης καθώς και κάθε επίσημη αλληλογραφία που την ή τις αφορά.
- Το κράτος μέλος που επιθυμεί να κάνει χρήση των δυνατοτήτων που αναφέρονται στο παρόν άρθρο γνωστοποιεί στη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου, τις πληροφορίες σχετικά με την ή τις κεντρικές αρχές που έχει ορίσει. Τα στοιχεία αυτά δεσμεύουν όλες τις αρχές του κράτους μέλους έκδοσης.»
- 19 Το άρθρο 12 της αποφάσεως-πλαίσιου, το οποίο επιγράφεται «Τήρηση του προσώπου υπό κράτηση», ορίζει ότι:
- «Όταν ένα πρόσωπο συλλαμβάνεται βάσει ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, η δικαστική αρχή εκτέλεσης αποφασίζει κατά πόσον είναι σκόπιμο να τηρηθεί υπό κράτηση σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους εκτέλεσης. Η προσωρινή απόλυση είναι δυνατή οποτεδήποτε σύμφωνα με το εσωτερικό δίκαιο του κράτους μέλους εκτέλεσης, υπό την προϋπόθεση ότι η αρμόδια αρχή του εν λόγω κράτους μέλους λαμβάνει κάθε μέτρο που κρίνει αναγκαίο ώστε να αποφευχθεί η διαφυγή του καταζητουμένου.»
- 20 Το άρθρο 15 της αποφάσεως-πλαίσιου, το οποίο επιγράφεται «Απόφαση για την παράδοση», ορίζει τα εξής:
- «1. Η δικαστική αρχή εκτέλεσης αποφασίζει, εντός των προθεσμιών και υπό τους όρους που καθορίζονται στην παρούσα απόφαση-πλαίσιο, για την παράδοση του προσώπου.

2. Εάν η δικαστική αρχή εκτέλεσης κρίνει ότι οι πληροφορίες που διαβιβάστηκαν από το κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος δεν αρκούν ώστε να της επιτρέψουν να αποφασίσει για την παράδοση, ζητεί την κατεπείγουσα προσκόμιση των απαραίτητων συμπληρωματικών πληροφοριών, ιδίως σε σχέση με τα άρθρα 3 έως 5 και το άρθρο 8, και μπορεί να τάξει προθεσμία για την παραλαβή τους, λαμβάνοντας υπόψη της ότι είναι αναγκαίο να τηρηθούν οι προθεσμίες που ορίζονται στο άρθρο 17.

3. Η δικαστική αρχή έκδοσης του εντάλματος μπορεί να διαβιβάζει οποτεδήποτε στη δικαστική αρχή εκτέλεσης κάθε επιπλέον χρήσιμη πληροφορία.»

21 Το άρθρο 17 της αποφάσεως-πλαisiού, το οποίο επιγράφεται «Προθεσμίες και διαδικασία της αποφάσεως εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης», προβλέπει τα εξής:

«1. Για την εξέταση και εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης ακολουθείται διαδικασία επείγοντος.

2. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο καταζητούμενος έχει συγκατατεθεί στην παράδοσή του, η οριστική απόφαση για την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης θα πρέπει να λαμβάνεται εντός δέκα ημερών μετά τη συγκατάθεση.

3. Στις λοιπές περιπτώσεις, η οριστική απόφαση για την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης θα πρέπει να λαμβάνεται εντός 60 ημερών από τη σύλληψη του καταζητούμενου.

4. Σε ειδικές περιπτώσεις, όταν το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης δεν μπορεί να εκτελεσθεί εντός των προβλεπόμενων στις παραγράφους 2 ή 3 προθεσμιών, η δικαστική αρχή εκτέλεσης ενημερώνει αμέσως τη δικαστική αρχή έκδοσης του εντάλματος, αναφέροντας τους σχετικούς λόγους. Σε αυτή την περίπτωση, οι προθεσμίες μπορούν να παρατείνονται κατά 30 ημέρες.

5. Εφόσον η δικαστική αρχή εκτέλεσης δεν έχει λάβει οριστική απόφαση για την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, [η δικαστική αρχή εκτέλεσης] εξασφαλίζει ότι εξακολουθούν να συντρέχουν οι απαραίτητες ουσιαστικές προϋποθέσεις ώστε να είναι δυνατή η παράδοση προσώπων.

[...]

7. Όταν, εκτάκτως, ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να τηρήσει τις προβλεπόμενες στο παρόν άρθρο προθεσμίες, ενημερώνει σχετικά την Eurojust, αναφέροντας τους λόγους της καθυστέρησής του. Επιπλέον, ένα κράτος μέλος το οποίο έχει υποστεί επανειλημμένες καθυστερήσεις από άλλο κράτος μέλος στην εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, ενημερώνει σχετικά το Συμβούλιο με σκοπό να γίνει αξιολόγηση, σε επίπεδο κρατών μελών, του τρόπου με τον οποίο εφαρμόζεται η παρούσα απόφαση-πλαίσιο.»

22 Κατά το άρθρο 23 της αποφάσεως-πλαisiού, το οποίο επιγράφεται «Προθεσμία παράδοσης του προσώπου»:

«1. Ο καταζητούμενος παραδίδεται το ταχύτερο δυνατόν σε ημερομηνία που συμφωνείται μεταξύ των ενδιαφερόμενων αρχών.

2. Παραδίδεται το αργότερο δέκα ημέρες αφότου εκδόθηκε η οριστική απόφαση για την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.

[...]

4. Η παράδοση μπορεί κατ' εξαίρεση να αναστέλλεται προσωρινά για σοβαρούς ανθρωπιστικούς λόγους, εφόσον λ.χ. ευλόγως πιστεύεται ότι θα έθετε σε κίνδυνο τη ζωή ή την υγεία του καταζητούμενου. Η εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης γίνεται μόλις παύσουν να υφίστανται οι λόγοι αυτοί. Η δικαστική αρχή εκτέλεσης ενημερώνει αμέσως σχετικά τη δικαστική αρχή έκδοσης του εντάλματος και συμφωνεί νέα ημερομηνία παράδοσης. Στην περίπτωση αυτή, η παράδοση διενεργείται εντός δέκα ημερών μετά τη συμφωνηθείσα νέα ημερομηνία.

5. Κατά την παρέλευση των προθεσμιών που αναφέρονται στις παραγράφους 2 έως 4, εάν το πρόσωπο εξακολουθεί να κρατείται, απολύεται.»

Το γερμανικό δίκαιο

23 Η απόφαση-πλαίσιο μεταφέρθηκε στη γερμανική έννομη τάξη με τα άρθρα 78 έως 83k του νόμου περί διεθνούς δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις (Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen) της 23ης Δεκεμβρίου 1982, όπως έχει τροποποιηθεί με τον νόμο περί ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης (Europäisches Haftbefehlsgesetz) της 20ής Ιουλίου 2006 (BGBl. 2006 I, σ. 1721, στο εξής: IRG).

24 Κατά το άρθρο 15 του IRG, το οποίο επιγράφεται «Κράτηση με σκοπό την έκδοση»:

«1. Από την παραλαβή της αιτήσεως έκδοσης, δύναται να διαταχθεί η κράτηση του κατηγορούμενου με σκοπό την έκδοσή του, εφόσον:

- 1) υφίσταται κίνδυνος να αποφύγει ο κατηγορούμενος τη διαδικασία έκδοσης ή να μην εκτελεσθεί η έκδοση ή
- 2) με βάση συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά, προκύπτουν σοβαρές υπόνοιες ότι ο κατηγορούμενος θα δυσχεράνει την ανεύρεση της αλήθειας στο πλαίσιο της αλλοδαπής διαδικασίας ή στο πλαίσιο της διαδικασίας έκδοσης.

2. Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται οσάκις διαφαίνεται εκ πρώτης όψεως ότι η έκδοση είναι παράνομη.»

25 Το άρθρο 24 του IRG, το οποίο επιγράφεται «Άρση του εντάλματος σύλληψης με σκοπό την έκδοση», ορίζει:

«1. Το ένταλμα σύλληψης με σκοπό την έκδοση πρέπει να αρθεί αφής στιγμής οι προϋποθέσεις της προσωρινής κράτησης με σκοπό την έκδοση ή της κράτησης με σκοπό την έκδοση δεν υφίστανται πλέον ή η έκδοση έχει κριθεί παράνομη.

2. Επιβάλλεται επίσης η άρση εντάλματος σύλληψης με σκοπό την έκδοση κατόπιν αιτήσεως της εισαγγελίας στο ανώτατο περιφερειακό δικαστήριο. Παράλληλα προς την αίτηση, η εισαγγελία διατάζει την απόλυση του κατηγορούμενου.»

26 Κατά το άρθρο 29, παράγραφος 1, του IRG, το ανώτατο περιφερειακό δικαστήριο αποφαινεται, κατόπιν αιτήσεως της εισαγγελίας, επί του επιτρεπτού της έκδοσης όταν ο ύποπτος δεν έχει συναινέσει για την έκδοσή του. Εκδίδεται προς τούτο διάταξη, σύμφωνα με το άρθρο 32 του IRG.

27 Το άρθρο 73 του IRG ορίζει:

«Ελλείπει σχετικής αιτήσεως, η δικαστική συνδρομή και η διαβίβαση πληροφοριών είναι παράνομες εφόσον θίγονται βασικές αρχές της γερμανικής έννομης τάξεως. Σε περίπτωση αιτήσεως βάσει των τμημάτων οκτώ, εννέα και δέκα, η δικαστική συνδρομή είναι παράνομη εφόσον θίγονται οι αρχές τις οποίες κατοχυρώνει το άρθρο 6 ΣΕΕ.»

Οι διαφορές της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

Υπόθεση C-404/15

- 28 Ο P. Aranyosi είναι Ούγγρος υπήκοος, γεννηθείς στις 14 Ιουλίου 1996 στο Szikszó (Ουγγαρία).
- 29 Η ανακριτική αρχή στο Miskolci járásbíróság εξέδωσε δύο ευρωπαϊκά εντάλματα σύλληψης, αντιστοίχως στις 4 Νοεμβρίου και στις 31 Δεκεμβρίου 2014, κατά του P. Aranyosi, για την παράδοση του στις ουγγρικές δικαστικές αρχές με σκοπό την άσκηση ποινικών διώξεων.
- 30 Σύμφωνα με το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης της 4ης Νοεμβρίου 2014, ο P. Aranyosi εισήλθε στις 3 Αυγούστου 2014 σε κατοικία στο Sajohidveg (Ουγγαρία). Κατά τη διάρρηξη, ο ύποπτος αφαίρεσε, μεταξύ άλλων, 2 500 ευρώ και 100 000 ουγγρικά φιορίνια (HUF) (περίπου 313 ευρώ) σε μετρητά και διάφορα πολύτιμα αντικείμενα.
- 31 Περαιτέρω, σύμφωνα με το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης της 31ης Δεκεμβρίου 2014, προσήφθη στον P. Aranyosi ότι στις 19 Ιανουαρίου 2014 εισέβαλε από το παράθυρο σε σχολείο του Sajohidveg και στη συνέχεια έσπασε διάφορες πόρτες στο εσωτερικό του κτιρίου και αφαίρεσε τεχνικό εξοπλισμό καθώς και μετρητά. Η εκτιμώμενη αξία της κλοπής ανέρχεται σε 244 000 HUF (περίπου 760 ευρώ) και των υλικών ζημιών σε 55 000 HUF (περίπου 170 ευρώ).
- 32 Ο P. Aranyosi συνελήφθη προσωρινώς στις 14 Ιανουαρίου 2015 στη Βρέμη (Γερμανία) βάσει αιτήματος διεθνούς αναζήτησεως εισαχθέντος στο σύστημα πληροφοριών Σένγκεν. Προσήχθη δε αυθημερόν ενώπιον του προανακριτή του Amtsgericht Bremen (δικαστηρίου της Περιφέρειας της Βρέμης, Γερμανία).
- 33 Ο P. Aranyosi δήλωσε ότι ήταν Ούγγρος υπήκοος, κατοικούσε στο Bremerhaven (Γερμανία) με τη μητέρα του, ήταν άγαμος, είχε σύντροφο και ένα τέκνο ηλικίας 8 μηνών. Αμφισβήτησε τα πραγματικά περιστατικά που του είχαν προσαφθεί και δήλωσε ότι δεν συναινούσε στην παράδοσή του υπό την απλουστευμένη διαδικασία.
- 34 Ο εκπρόσωπος του γενικού εισαγγελέα της Βρέμης διέταξε την απόλυση του P. Aranyosi λόγω ελλείψεως προφανούς κινδύνου αποφυγής της διαδικασίας παράδοσης. Στις 14 Ιανουαρίου 2015, η Generalstaatsanwaltschaft Bremen (γενική εισαγγελία της Βρέμης), αναφερόμενη στις συνθήκες κράτησης σε ορισμένα ουγγρικά σωφρονιστικά καταστήματα οι οποίες δεν πληρούσαν τα ελάχιστα ευρωπαϊκά πρότυπα, ζήτησε από το Miskolci járásbíróság να της γνωρίσει σε ποιο κατάσταση επρόκειτο να φυλακισθεί ο ύποπτος σε περίπτωση παράδοσής του.
- 35 Με έγγραφο της 20ής Φεβρουαρίου 2015, που παρελήφθη με τηλεομοιοτυπία στις 15 Απριλίου 2015 διά του ουγγρικού Υπουργείου Δικαιοσύνης, η εισαγγελική υπηρεσία της Περιφέρειας του Miskolc επισήμανε ότι το καταναγκαστικό μέτρο της προληπτικής κράτησης που εφαρμόζεται στις ποινικές διαδικασίες και η ζητηθείσα στερητική της ελευθερίας ποινή δεν ήταν εν προκειμένω αναγκαία.

- 36 Η εν λόγω εισαγγελική αρχή επισήμανε ότι το ουγγρικό ποινικό δίκαιο προβλέπει πλήθος καταναγκαστικών μέτρων ηπιότερων από τη στέρηση της ελευθερίας, καθώς και σειρά άλλων κυρώσεων οι οποίες δεν συνεπάγονται στέρηση της ελευθερίας. Το καταναγκαστικό μέτρο το οποίο είχε ζητηθεί προ της απόφασης για την απαγγελία κατηγοριών καθώς και η ζητηθείσα με την απόφαση αυτή κύρωση εμπίπτουν στο πεδίο της αποκλειστικής αρμοδιότητας της εισαγγελικής αρχής περί απαγγελίας κατηγοριών, η δε αρχή αυτή είναι ανεξάρτητη.
- 37 Πάντοτε σύμφωνα με την εισαγγελική αρχή της Περιφέρειας του Miskolc, η απόδειξη της παραβάσεως και η επιλογή των προς επιβολή κυρώσεων εμπίπτουν στις αρμοδιότητες των ουγγρικών δικαστικών αρχών. Όσον αφορά την ποινική διαδικασία, οι ουγγρικοί νόμοι προβλέπουν συναφώς αντίστοιχες εγγυήσεις οι οποίες στηρίζονται στις ευρωπαϊκές αξίες.
- 38 Στις 21 Απριλίου 2015, η εισαγγελική αρχή της Βρέμης ζήτησε να κριθεί νόμιμη η παράδοση του P. Aranyosi στη δικαστική αρχή έκδοσης με σκοπό την άσκηση ποινικών διώξεων. Επισήμανε ειδικότερα ότι, μολονότι η εισαγγελική αρχή της Περιφέρειας του Miskolc δεν είχε προσδιορίσει το σωφρονιστικό κατάστημα όπου επρόκειτο να φυλακισθεί ο ύποπτος σε περίπτωση παράδοσής του στην Ουγγαρία, εντούτοις δεν υπήρχαν συγκεκριμένες ενδείξεις ότι, σε περίπτωση παράδοσης, ο ύποπτος θα μπορούσε να υποστεί βασανιστήρια ή άλλη βάνανυση, απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση.
- 39 Ο συνήγορος του P. Aranyosi ζήτησε την απόρριψη της αίτησης της εισαγγελικής αρχής της Βρέμης καθόσον η εισαγγελική αρχή της Περιφέρειας του Miskolc δεν είχε προσδιορίσει σε ποιο σωφρονιστικό κατάστημα επρόκειτο να φυλακισθεί ο ύποπτος. Ήταν, ως εκ τούτου, αδύνατη η εξακρίβωση των συνθηκών κράτησης.
- 40 Το Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen επισημαίνει ότι η αίτηση της Ουγγαρίας πληρούσε τις προϋποθέσεις στις οποίες υπόκεινται οι αιτήσεις παράδοσης στο πλαίσιο του IRG.
- 41 Τα προσαπτόμενα στον P. Aranyosi πραγματικά περιστατικά στοιχειοθετούσαν, μεταξύ άλλων, ποινική παράβαση σύμφωνα τόσο με το άρθρο 370, παράγραφος 1, του ουγγρικού Ποινικού Κώδικα όσο και με τα άρθρα 242, 243, παράγραφος 1, σημείο 1, και 244, παράγραφος 1, σημείο 3, του γερμανικού Ποινικού Κώδικα. Το αξιόποινο προβλέπεται σε αμφότερα τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, καθώς και ποινή τουλάχιστον ενός έτους φυλάκισης σύμφωνα με το ουγγρικό και το γερμανικό δίκαιο.
- 42 Πάντως, κατά το Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen, επιβάλλεται να κριθεί παράνομη η παράδοση εφόσον υφίσταται εμπόδιο κατ' εφαρμογήν του άρθρου 73 του IRG. Δεδομένων των επί του παρόντος διαθέσιμων πληροφοριών, το αιτούν δικαστήριο είναι πεπεισμένο ότι υφίστανται αποχρώσεις ενδείξεις σύμφωνα με τις οποίες, σε περίπτωση παράδοσης στην ουγγρική δικαστική αρχή, ο P. Aranyosi ενδέχεται να υποβληθεί σε συνθήκες κράτησης οι οποίες δεν συνάδουν προς το άρθρο 3 της ΕΣΔΑ και τα θεμελιώδη δικαιώματα, καθώς και προς τις γενικές αρχές του δικαίου που κατοχυρώνει το άρθρο 6 ΣΕΕ.
- 43 Συγκεκριμένα, το ΕΔΔΑ καταδίκασε την Ουγγαρία λόγω του υπερπληθυσμού των εγκλειστών στις φυλακές της (ΕΔΔΑ, Varga και λοιποί κατά Ουγγαρίας, αριθ. 14097/12, 45135/12, 73712/12, 34001/13, 44055/13 και 64586/13, της 10ης Μαρτίου 2015). Το ΕΔΔΑ έκρινε ότι είχε αποδειχθεί ότι η Ουγγαρία είχε παραβεί το άρθρο 3 της ΕΣΔΑ φυλακίζοντας τους προσφεύγοντες σε ιδιαίτερα μικρά και υπερπληθή κελιά. Το ΕΔΔΑ έκρινε ότι η διαδικασία εκείνη αποτελούσε πιλοτική υπόθεση αφού είχαν αχθεί ενώπιόν του 450 παρόμοιες προσφυγές κατά της Ουγγαρίας αφορώσες απάνθρωπες συνθήκες κράτησης.
- 44 Κατά το Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen, συγκεκριμένες ενδείξεις περί του ότι οι συνθήκες κράτησης στις οποίες επρόκειτο να υποβληθεί ο P. Aranyosi σε περίπτωση παράδοσής του στις ουγγρικές αρχές δεν πληρούν τις ελάχιστες προδιαγραφές κατά το διεθνές δίκαιο προκύπτουν επίσης και από έκθεση συνταχθείσα από την Ευρωπαϊκή επιτροπή για την πρόληψη των βασανιστηρίων και

της απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας. Η εκτίμηση αυτή αναφερόταν ιδίως στον σημαντικό υπερπληθυσμό εγκλείστων που διαπιστώθηκε κατά τις επισκέψεις που έλαβαν χώρα μεταξύ του έτους 2009 και του έτους 2013.

- 45 Βάσει των πληροφοριών αυτών, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι δεν είναι σε θέση να αποφανθεί επί της νομιμότητας της παράδοσης του P. Aranyosi στις ουγγρικές αρχές δεδομένων των περιορισμών που τάσσουν το άρθρο 73 του IRG και το άρθρο 1, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαisiού. Η απόφασή του εξαρτάται κατ' ουσίαν από το κατά πόσον μπορεί ακόμη να υπερκερασθεί το εμπόδιο στην παράδοση, σύμφωνα με την απόφαση-πλαίσιο, βάσει των εγγυήσεων που παρείχε το κράτος μέλος έκδοσης. Ως εκ τούτου, σε περίπτωση μη δυνατότητας υπερβάσεως του εν λόγω εμποδίου βάσει των εγγυήσεων αυτών, η παράδοση θα ήταν παράνομη.
- 46 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα εξής προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Πρέπει το άρθρο 1, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαisiού, να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δεν επιτρέπεται έκδοση με σκοπό την ποινική δίωξη, όταν υφίστανται σοβαρές ενδείξεις σύμφωνα με τις οποίες οι συνθήκες κράτησης στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος θίγουν τα θεμελιώδη δικαιώματα του ενδιαφερόμενου προσώπου και τις γενικές αρχές του δικαίου, όπως κατοχυρώνονται στο άρθρο 6 ΣΕΕ, ή υπό την έννοια ότι στις περιπτώσεις αυτές το κράτος μέλος εκτέλεσης δύναται ή οφείλει να εξαρτά την απόφασή του επί του επιτρεπτού της έκδοσης από την παροχή εγγυήσεων όσον αφορά την εξασφάλιση συγκεκριμένων συνθηκών κράτησης; Μήπως δύναται ή οφείλει το κράτος μέλος εκτέλεσης να θέσει συναφώς συγκεκριμένες ελάχιστες απαιτήσεις ως προς τις συνθήκες κράτησης που πρέπει να εξασφαλισθούν;
- 2) Πρέπει το άρθρο 5 και το άρθρο 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού, να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι η δικαστική αρχή έκδοσης του εντάλματος είναι εξουσιοδοτημένη να παράσχει εγγυήσεις ως προς την εξασφάλιση συγκεκριμένων συνθηκών κράτησης ή πρέπει το ζήτημα της παροχής εγγυήσεων να ρυθμίζεται με βάση το σύστημα κατανομής αρμοδιοτήτων το οποίο ισχύει στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος;»

Υπόθεση C-659/15 PPU

- 47 Ο R. Căldăraru είναι υπήκοος Ρουμανίας, γεννηθείς στις 7 Δεκεμβρίου 1985 στο Βραşon (Ρουμανία).
- 48 Με απόφαση του Judecătoria Făgăraş της 16ης Απριλίου 2015, ο R. Căldăraru καταδικάστηκε σε στερητική της ελευθερίας ποινή συνολικής διάρκειας ενός έτους και οκτώ μηνών διότι οδηγούσε χωρίς άδεια οδήγησης.
- 49 Σύμφωνα με το σκεπτικό της αποφάσεως αυτής, όπως εκτίθεται από το αιτούν δικαστήριο στην αίτησή του προδικαστικής αποφάσεως, η εν λόγω ποινή περιελάμβανε στερητική της ελευθερίας ποινή, διάρκειας ενός έτους, για οδήγηση χωρίς σχετική άδεια, η οποία επιβλήθηκε με αναστολή στις 17 Δεκεμβρίου 2013 από το Judecătoria Făgăraş.
- 50 Η καταδίκη αυτή κατέστη αμετάκλητη κατόπιν αποφάσεως του Curtea de Apel Braşon (δευτεροβάθμιου δικαστηρίου του Βραşon, Ρουμανία) της 15ης Οκτωβρίου 2015.
- 51 Στις 29 Οκτωβρίου 2015, το Judecătoria Făgăraş εξέδωσε ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης κατά του R. Căldăraru και εισήγαγε στο Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν σχετική ανακοίνωση καταζητήσεως.
- 52 Ο R. Căldăraru συνελήφθη στη Βρέμη στις 8 Νοεμβρίου 2015.

- 53 Την ίδια ημέρα, το Amtsgericht Bremen εξέδωσε ένταλμα σύλληψης εις βάρος του R. Căldăraru. Κατά την ακρόασή του ενώπιον του δικαστηρίου αυτού, ο R. Căldăraru δήλωσε ότι δεν συναινούσε στην παράδοσή του υπό την απλουστευμένη διαδικασία.
- 54 Στις 9 Νοεμβρίου 2015, η εισαγγελική αρχή της Βρέμης ζήτησε την θέση του R. Căldăraru υπό «κράτηση με σκοπό την έκδοση».
- 55 Με απόφαση της 11ης Νοεμβρίου 2015, το Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen δέχθηκε την αίτηση αυτή. Το εν λόγω δικαστήριο έκρινε ότι η θέση του R. Căldăraru υπό «κράτηση με σκοπό την έκδοση» δεν διαφαινόταν να είναι «εκ πρώτης όψεως παράνομη», κατά την έννοια του άρθρου 15, παράγραφος 2, του IRG, και διαπίστωσε την ύπαρξη κινδύνου να αποφύγει ο R. Căldăraru τη διαδικασία παράδοσης στις ρουμανικές αρχές, όπερ δικαιολογούσε τη θέση του υπό «κράτηση με σκοπό την έκδοση», σύμφωνα με το άρθρο 15, παράγραφος 1, του IRG.
- 56 Στις 20 Νοεμβρίου 2015, η εισαγγελική αρχή της Βρέμης ζήτησε να κριθεί νόμιμη η παράδοση του R. Căldăraru στις ρουμανικές αρχές. Περαιτέρω, η αρχή αυτή επισήμανε ότι το Judecătoria Făgăraș δεν ήταν σε θέση να προσδιορίσει το σωφρονιστικό κατάσταση στη Ρουμανία στο οποίο επρόκειτο να φυλακισθεί ο R. Căldăraru.
- 57 Το Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen επισημαίνει ότι η υποβληθείσα από τη Ρουμανία αίτηση πληροί τις προϋποθέσεις στις οποίες υπόκεινται οι αιτήσεις παράδοσης στο πλαίσιο του IRG.
- 58 Τα προσαπτόμενα στον R. Căldăraru πραγματικά περιστατικά στοιχειοθετούσαν, μεταξύ άλλων, ποινική παράβαση σύμφωνα τόσο με το άρθρο 86 του ρουμανικού νόμου 195 του 2002 όσο και με το άρθρο 21 του γερμανικού νόμου περί οδικής κυκλοφορίας (Straßenverkehrsgesetz). Το αξιόποιο προβλέπεται σε αμφότερα τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, καθώς και ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τεσσάρων μηνών.
- 59 Πάντως, κατά το Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen, επιβάλλεται να κριθεί η παράδοση παράνομη εφόσον υφίσταται εμπόδιο κατ' εφαρμογήν του άρθρου 73 του IRG. Δεδομένων των επί του παρόντος διαθέσιμων πληροφοριών, το αιτούν δικαστήριο αναφέρει ότι υπάρχουν αποχρώσεις ενδείξεις σύμφωνα με τις οποίες, σε περίπτωση παράδοσής του, ο R. Căldăraru ενδέχεται να υποβληθεί σε συνθήκες κράτησης οι οποίες δεν συνάδουν προς το άρθρο 3 της ΕΣΔΑ και τα θεμελιώδη δικαιώματα, καθώς και προς τις γενικές αρχές του δικαίου που κατοχυρώνει το άρθρο 6 ΣΕΕ.
- 60 Συγκεκριμένα, με σειρά αποφάσεων εκδοθεισών στις 10 Ιουνίου 2014, το ΕΔΔΑ καταδίκασε τη Ρουμανία λόγω του υπερπληθυσμού των εγκλείστων στις φυλακές της (ΕΔΔΑ, Voicu κατά Ρουμανίας, αριθ. 22015/10· Bujorean κατά Ρουμανίας, αριθ. 13054/12· Constantin Aurelian Burlacu κατά Ρουμανίας, αριθ. 51318/12, και Mihai Laurențiu Marin κατά Ρουμανίας, αριθ. 79857/12). Το ΕΔΔΑ έκρινε ότι είχε αποδειχθεί ότι η Ρουμανία είχε παραβεί το άρθρο 3 της ΕΣΔΑ φυλακίζοντας τους προσφεύγοντες σε ιδιαίτερα μικρά και υπερπληθή κελιά, χωρίς επαρκή θέρμανση, ακάθαρτα και χωρίς ζεστό νερό για ντους.
- 61 Κατά το Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen, συγκεκριμένες ενδείξεις περί του ότι οι συνθήκες κράτησης στις οποίες επρόκειτο να υποβληθεί ο R. Căldăraru σε περίπτωση παράδοσης στις ρουμανικές αρχές δεν πληρούν τις ελάχιστες προδιαγραφές κατά το διεθνές δίκαιο προκύπτουν επίσης και από έκθεση συνταχθείσα από την Ευρωπαϊκή επιτροπή για την πρόληψη των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας. Η εκτίμηση αναφερόταν ιδίως στον σημαντικό υπερπληθυσμό που διαπιστώθηκε κατά τις επισκέψεις που έλαβαν χώρα μεταξύ της 5ης Ιουνίου και της 17ης Ιουνίου 2014.

- 62 Βάσει αυτών των πληροφοριών, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι δεν είναι σε θέση να αποφανθεί επί της νομιμότητας της παράδοσης του R. Căldărașu στις ρουμανικές αρχές δεδομένων των περιορισμών που τάσσουν το άρθρο 73 του IRG και το άρθρο 1, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαίσιο. Η απόφασή του εξαρτάται κατ' ουσίαν από το κατά πόσον το εμπόδιο στην παράδοση μπορούσε ακόμη να υπερκερασθεί, σύμφωνα με την απόφαση-πλαίσιο, βάσει των εγγυήσεων που παρείχε το κράτος μέλος έκδοσης. Ως εκ τούτου, σε περίπτωση μη δυνατότητας υπερβάσεως του εν λόγω εμπορίου βάσει των εγγυήσεων αυτών, η παράδοση θα ήταν παράνομη.
- 63 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Hanseatisches Oberlandesgericht in Bremen αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα εξής προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Πρέπει το άρθρο 1, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαίσιο, να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δεν επιτρέπεται έκδοση με σκοπό την εκτέλεση ποινής, όταν υφίστανται σοβαρές ενδείξεις σύμφωνα με τις οποίες οι συνθήκες κράτησης στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος θίγουν τα θεμελιώδη δικαιώματα του ενδιαφερόμενου προσώπου και τις γενικές αρχές του δικαίου, όπως κατοχυρώνονται στο άρθρο 6 ΣΕΕ, ή υπό την έννοια ότι στις περιπτώσεις αυτές το κράτος μέλος εκτέλεσης δύναται ή οφείλει να εξαρτά την απόφασή του επί του επιτρεπτού της έκδοσης από την παροχή εγγυήσεων όσον αφορά την εξασφάλιση συγκεκριμένων συνθηκών κράτησης; Μήπως δύναται ή οφείλει το κράτος μέλος εκτέλεσης να θέσει συναφώς συγκεκριμένες ελάχιστες απαιτήσεις ως προς τις συνθήκες κράτησης που πρέπει να εξασφαλισθούν;
- 2) Πρέπει το άρθρο 5 και το άρθρο 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαίσιο, να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι η δικαστική αρχή έκδοσης του εντάλματος είναι εξουσιοδοτημένη να παράσχει εγγυήσεις ως προς την εξασφάλιση συγκεκριμένων συνθηκών κράτησης ή πρέπει το ζήτημα της παροχής εγγυήσεων να ρυθμίζεται με βάση το σύστημα κατανομής αρμοδιοτήτων το οποίο ισχύει στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος;»

Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

Υπόθεση C-404/15

- 64 Το αιτούν δικαστήριο ζήτησε την εφαρμογή της επείγουσας προδικαστικής διαδικασίας η οποία προβλέπεται στο άρθρο 107 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.
- 65 Προς στήριξη του αιτήματός του, το εν λόγω δικαστήριο επισήμανε ότι ο P. Aranyosi είχε συλληφθεί προσωρινώς βάσει ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης εκδοθέντος από τις ουγγρικές αρχές, αλλά ότι δεν κρατείτο επί του παρόντος, καθώς η εισαγγελική αρχή της Βρέμης είχε διατάξει την απόλυσή του διότι κατά τον χρόνο εκείνο δεν υπήρχε κίνδυνος φυγοδικίας του υπόπτου λόγω των κοινωνικών του δεσμών.
- 66 Στις 31 Ιουλίου 2015, το τέταρτο τμήμα του Δικαστηρίου, κατόπιν προτάσεως του εισηγητή δικαστή και αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, αποφάσισε να μη δεχθεί το αίτημα του αιτούντος δικαστηρίου να εκδικαστεί η υπόθεση C-404/15 με την επείγουσα διαδικασία.
- 67 Με απόφαση της 4ης Αυγούστου 2015, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου αποφάσισε την εκδίκαση της υποθέσεως C-404/15 κατά προτεραιότητα.

Υπόθεση C-659/15 PPU

- 68 Το αιτούν δικαστήριο ζήτησε την εφαρμογή της επείγουσας προδικαστικής διαδικασίας η οποία προβλέπεται στο άρθρο 107 του Κανονισμού Διαδικασίας.

- 69 Προς στήριξη του αιτήματός του, το εν λόγω δικαστήριο επισήμανε ότι ο R. Căldăraru είχε συλληφθεί προσωρινώς βάσει ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης εκδοθέντος από τις ρουμανικές αρχές και ότι κρατείτο επί του παρόντος βάσει του εν λόγω εντάλματος σύλληψης με σκοπό την έκδοσή του στις αρχές αυτές. Προσέθεσε ότι το σύννομο της φυλάκισης του R. Căldăraru εξηρτάτο από την απάντηση του Δικαστηρίου επί των προδικαστικών ερωτημάτων του.
- 70 Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως στην υπόθεση C-659/15 PPU αφορά την ερμηνεία της αποφάσεως-πλαisiού, η οποία εμπίπτει στον τομέα που περιλαμβάνεται στο τρίτο μέρος, τίτλος V, της Συνθήκης ΛΕΕ, σχετικά με τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Κατά συνέπεια, είναι δυνατή η εκδίκασή της με την επείγουσα προδικαστική διαδικασία. Εξάλλου, ο R. Căldăraru στερείται επί του παρόντος της ελευθερίας του και η συνέχιση της κρατήσεώς του εξαρτάται από την απάντηση του Δικαστηρίου επί των ερωτημάτων που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο.
- 71 Υπό τις συνθήκες αυτές, το τρίτο τμήμα του Δικαστηρίου αποφάσισε, στις 16 Δεκεμβρίου 2015, κατόπιν προτάσεως του εισηγητή δικαστή και αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να δεχθεί το αίτημα του αιτούντος δικαστηρίου περί εφαρμογής της επείγουσας διαδικασίας για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως στην υπόθεση C-659/15 PPU.
- 72 Περαιτέρω, αποφάσισε να αναπέμψει την υπόθεση C-659/15 PPU, όπως και την υπόθεση C-404/15 λόγω της συνάφειας που παρουσιάζει με αυτήν, ενώπιον του Δικαστηρίου προς ανάθεσή της σε τμήμα μείζονος συνθέσεως.
- 73 Δεδομένης της συνάφειας αυτής, η οποία επιβεβαιώθηκε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, πρέπει να συνεκδικασθούν οι υποθέσεις C-404/15 και C-659/15 PPU προς έκδοση κοινής αποφάσεως.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

- 74 Με τα ερωτήματά του, τα οποία πρέπει να εξετασθούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινισθεί αν το άρθρο 1, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαisiού έχει την έννοια ότι, οσάκις υφίστανται σοβαρά στοιχεία τα οποία μαρτυρούν ότι οι συνθήκες κράτησης στο κράτος μέλος έκδοσης δεν συνάδουν προς τα θεμελιώδη δικαιώματα, ιδίως προς το άρθρο 4 του Χάρτη, η δικαστική αρχή εκτέλεσης δύναται ή οφείλει να αρνηθεί την εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης εκδοθέντος κατά προσώπου προς τον σκοπό της ασκήσεως ποινικών διώξεων ή προς εκτέλεση στερητική της ελευθερίας ποινής, ή αν δύναται ή οφείλει να εξαρτήσει την παράδοση του προσώπου αυτού από τη λήψη από το κράτος μέλος έκδοσης πληροφοριών δυνάμενων να παράσχουν εγγυήσεις ως προς τη συμμόρφωση των συνθηκών αυτών με τα θεμελιώδη δικαιώματα. Περαιτέρω, ζητεί να διευκρινισθεί αν τα άρθρα 5 και 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού έχουν την έννοια ότι τέτοιου είδους πληροφορίες μπορούν να παρέχονται από τη δικαστική αρχή του κράτους μέλους έκδοσης ή αν η παροχή των πληροφοριών αυτών εμπίπτει στο σύστημα κατανομής αρμοδιοτήτων το οποίο ισχύει στο κράτος μέλος αυτό.
- 75 Εισαγωγικώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι η απόφαση-πλαίσιο, όπως προκύπτει ειδικότερα από το άρθρο 1, παράγραφοι 1 και 2, αυτής, καθώς και από τις αιτιολογικές της σκέψεις 5 και 7, έχει ως αντικείμενο την αντικατάσταση του πολυμερούς συστήματος έκδοσης, το οποίο έχει δημιουργηθεί επί τη βάσει της ευρωπαϊκής σύμβασης έκδοσης, της 13ης Δεκεμβρίου 1957, με σύστημα παράδοσης, εφαρμοζόμενο μεταξύ δικαστικών αρχών, των ατόμων εκείνων τα οποία έχουν καταδικασθεί ή τα οποία φέρονται ως ύποπτα, προκειμένου να εκτελεσθεί εκδοθείσα απόφαση ή να ασκηθούν δίωξεις, δοθέντος ότι το σύστημα αυτό στηρίζεται στην αρχή της αμοιβαίας αναγνωρίσεως (βλ. αποφάσεις West, C-192/12 PPU, EU:C:2012:404, σκέψη 54· Melloni, C 399/11, EU:C:2013:107, σκέψη 36· F., C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, σκέψη 34, και Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, σκέψη 27).

- 76 Έτσι, η απόφαση-πλαίσιο αποβλέπει, μέσω της δημιουργίας ενός νέου απλουστευμένου και αποτελεσματικότερου συστήματος παράδοσης των ατόμων τα οποία έχουν καταδικασθεί ή είναι ύποπτα για παραβάσεις της ποινικής νομοθεσίας, στη διευκόλυνση και επιτάχυνση της δικαστικής συνεργασίας, συμβάλλοντας στην επίτευξη του σκοπού τον οποίο έχει θέσει η Ένωση να καταστεί ένας χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης στηριζόμενος στον υψηλό βαθμό εμπιστοσύνης που πρέπει να υπάρχει μεταξύ των κρατών μελών (βλ. αποφάσεις Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, σκέψη 37· F., C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, σκέψη 35, και Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, σκέψη 28).
- 77 Η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης στην οποία στηρίζεται το σύστημα του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης έχει ως έρεισμα την αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών ως προς το ότι οι αντίστοιχες εθνικές έννομες τάξεις τους είναι σε θέση να παρέχουν ισοδύναμη και αποτελεσματική προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, που αναγνωρίζονται σε επίπεδο Ένωσης, ιδίως δε στον Χάρτη (βλ., συναφώς, απόφαση F., C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, σκέψη 50, και κατ' αναλογία, όσον αφορά τη δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις, απόφαση Aguirre Zarraga, C-491/10 PPU, EU:C:2010:828, σκέψη 70).
- 78 Τόσο η αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών όσο και η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης έχουν θεμελιώδη σημασία στο δίκαιο της Ένωσης, καθώς καθιστούν δυνατή τη δημιουργία και τη διατήρηση ενός χώρου χωρίς εσωτερικά σύνορα. Ειδικότερα, η αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης, ιδίως όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, επιβάλλει σε καθένα από τα κράτη μέλη να δέχονται, πλην εξαιρετικών περιστάσεων, ότι όλα τα λοιπά κράτη μέλη τηρούν το δίκαιο της Ένωσης και, ειδικότερα, ότι σέβονται τα θεμελιώδη δικαιώματα που είναι αναγνωρισμένα από το δίκαιο αυτό (βλ., συναφώς, γνωμοδότηση 2/13, EU:C:2014:2454, σκέψη 191).
- 79 Στον ρυθμιζόμενο από την απόφαση-πλαίσιο τομέα, η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης, η οποία αποτελεί, όπως προκύπτει ειδικότερα από την αιτιολογική σκέψη 6 της αποφάσεως-πλαισίου, τον «ακρογωνιαίο λίθο» της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, εκδηλώνεται στο άρθρο 1, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαισίου, κατά το οποίο τα κράτη μέλη καταρχήν υποχρεούνται να εκτελούν κάθε ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης (βλ., συναφώς, απόφαση Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, σκέψη 36 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 80 Επομένως, η δικαστική αρχή εκτέλεσης δύναται να αρνηθεί την εκτέλεση τέτοιου εντάλματος μόνο στις εξαντλητικώς απαριθμούμενες περιπτώσεις υποχρεωτικής μη εκτέλεσης κατά το άρθρο 3 της αποφάσεως-πλαισίου, ή προαιρετικής μη εκτέλεσης κατά τα άρθρα 4 και 4α της αποφάσεως-πλαισίου. Περαιτέρω, μπορεί να εξαρτά την εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης μόνον από μία εκ των προϋποθέσεων του άρθρου 5 της αποφάσεως-πλαισίου (βλ., συναφώς, απόφαση Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, σκέψη 36 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 81 Στο πλαίσιο αυτό επισημαίνεται ότι, κατά την αιτιολογική σκέψη 10 της αποφάσεως-πλαισίου, η εφαρμογή του μηχανισμού του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης δύναται να ανασταλεί μόνο στην περίπτωση σοβαρής και διαρκούς παραβίασης από κράτος μέλος των αρχών που διατυπώνονται στο άρθρο 2 ΣΕΕ, και σύμφωνα με την προβλεπόμενη στο άρθρο 7 ΣΕΕ διαδικασία.
- 82 Εντούτοις, αφενός, το Δικαστήριο έχει δεχθεί ότι χωρούν περιορισμοί των αρχών της αμοιβαίας αναγνώρισης και της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών «υπό εξαιρετικές περιστάσεις» (βλ., συναφώς, γνωμοδότηση 2/13, EU:C:2014:2454, σκέψη 191).
- 83 Αφετέρου, όπως προκύπτει από το άρθρο 1, παράγραφος 3, αυτής, η απόφαση-πλαίσιο δεν μπορεί να συνεπάγεται την τροποποίηση της υποχρέωσης σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων όπως διατυπώνονται, μεταξύ άλλων, στον Χάρτη.

- 84 Επιβάλλεται να επισημανθεί συναφώς ότι ο σεβασμός του άρθρου 4 του Χάρτη, σχετικά με την απαγόρευση των απάνθρωπων ή εξευτελιστικών ποινών ή μεταχείρισης, επιβάλλεται, όπως προκύπτει από το άρθρο 51, παράγραφος 1, αυτού, στα κράτη μέλη και, ως εκ τούτου, στα δικαιοδοτικά τους όργανα, όταν αυτά θέτουν σε εφαρμογή το δίκαιο της Ένωσης, όπως συμβαίνει όταν η δικαστική αρχή έκδοσης και η δικαστική αρχή εκτέλεσης εφαρμόζουν τις εθνικές διατάξεις που θεσπίζονται σε εκτέλεση της αποφάσεως-πλασιού (βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις Dereci κ.λπ., C-256/11, EU:C:2011:734, σκέψη 72, καθώς και Peftien κ.λπ., C-314/13, EU:C:2014:1645, σκέψη 24).
- 85 Όσον αφορά την προβλεπόμενη στο άρθρο 4 του Χάρτη απαγόρευση των απάνθρωπων ή εξευτελιστικών ποινών ή ανάλογης μεταχείρισης, η απαγόρευση αυτή είναι απόλυτη καθόσον συνδέεται ευθέως με τον σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, ο οποίος κατοχυρώνεται στο άρθρο 1 του Χάρτη (βλ., συναφώς, απόφαση Schmidberger, C-112/00, EU:C:2003:333, σκέψη 80).
- 86 Ο απόλυτος χαρακτήρας του δικαιώματος που εγγυάται το άρθρο 4 του Χάρτη επιβεβαιώνεται από το άρθρο 3 της ΕΣΔΑ, στο οποίο αντιστοιχεί το εν λόγω άρθρο 4 του Χάρτη. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από το άρθρο 15, παράγραφος 2, της ΕΣΔΑ, δεν είναι δυνατή οποιαδήποτε παρέκκλιση από το άρθρο 3 της ΕΣΔΑ.
- 87 Τα άρθρα 1 και 4 του Χάρτη, καθώς και το άρθρο 3 της ΕΣΔΑ κατοχυρώνουν μία από τις θεμελιώδεις αξίες της Ένωσης και των κρατών μελών της. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο, υπό οποιεσδήποτε περιστάσεις, συμπεριλαμβανομένης της περιπτώσεως της καταπολέμησης της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος, η ΕΣΔΑ απαγορεύει με απόλυτους όρους τα βασανιστήρια και την απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή ποινή, ανεξαρτήτως της συμπεριφοράς του υπόπτου (βλ. ΕΔΔΑ, απόφαση Bouyid κατά Βελγίου, αριθ. 23380/09, της 28ης Σεπτεμβρίου 2015, § 81 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 88 Κατόπιν τούτων, όταν η δικαστική αρχή του κράτους μέλους εκτέλεσης έχει στη διάθεσή της στοιχεία τα οποία μαρτυρούν πραγματικό κίνδυνο απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης των κρατουμένων στο κράτος μέλος έκδοσης, από απόψεως του βαθμού προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων κατά το δίκαιο της Ένωσης και, ειδικότερα, κατά το άρθρο 4 του Χάρτη (βλ., συναφώς, απόφαση Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, σκέψεις 59 και 63, καθώς και γνωμοδότηση 2/13, EU:C:2014:2454, σκέψη 192), υποχρεούται να εκτιμήσει εάν υπάρχει τέτοιος κίνδυνος οσάκις καλείται να αποφανθεί σχετικά με την παράδοση στις αρχές του κράτους μέλους έκδοσης του ατόμου εις βάρος του οποίου έχει εκδοθεί ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης. Πράγματι, η εκτέλεση ενός τέτοιου εντάλματος δεν δύναται να συνεπάγεται απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση του ατόμου αυτού.
- 89 Προς τον σκοπό αυτό, η δικαστική αρχή εκτέλεσης οφείλει, καταρχάς, να στηριχθεί επί αντικειμενικών, αξιόπιστων, συγκεκριμένων και δεόντως ενημερωμένων στοιχείων σχετικά με τις συνθήκες κράτησης που επικρατούν στο κράτος μέλος έκδοσης, από τα οποία να καταδεικνύεται ότι όντως υφίστανται είτε συστημικώς ή γενικευμένες πλημμέλειες είτε πλημμέλειες που επηρεάζουν ορισμένες ομάδες προσώπων ή ακόμη ορισμένα κέντρα κράτησης. Τα στοιχεία αυτά δύναται να προκύπτουν μεταξύ άλλων από διεθνείς δικαστικές αποφάσεις, όπως είναι οι αποφάσεις του ΕΔΔΑ, από δικαστικές αποφάσεις του κράτους μέλους έκδοσης, καθώς και από αποφάσεις, εκθέσεις και λοιπά έγγραφα καταρτιζόμενα από όργανα του Συμβουλίου της Ευρώπης ή όργανα εντός του συστήματος των Ηνωμένων Εθνών.
- 90 Συναφώς, από τη νομολογία του ΕΔΔΑ απορρέει ότι το άρθρο 3 της ΕΣΔΑ συνεπάγεται, για τις αρχές του κράτους στο έδαφος του οποίου πραγματοποιείται η κράτηση, θετική υποχρέωση η οποία συνίσταται στη διασφάλιση ότι κάθε φυλακισμένος κρατείται υπό συνθήκες εξασφαλίζουσες τον σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, ότι ο τρόπος εκτέλεσης του μέτρου δεν θέτει τον ενδιαφερόμενο σε κίνδυνο ή σε δοκιμασία τέτοιας εντάσεως η οποία βαίνει πέραν του αναπόφευκτου βαθμού ταλαιπωρίας που είναι εγγενής στην κράτηση και ότι, λαμβανομένων υπόψη των πρακτικών

απαιτήσεων της φυλακίσεως, η υγεία και η διαβίωση του φυλακισμένου διασφαλίζονται επαρκώς (βλ. ΕΔΔΑ, απόφαση Torreggiani και λοιποί κατά Ιταλίας, αριθ. 43517/09, 46882/09, 55400/09, 57875/09, 61535/09, 35315/10, και 37818/10, της 8ης Ιανουαρίου 2013, § 65).

- 91 Παρά ταύτα, η διαπίστωση της ύπαρξης πραγματικού κινδύνου απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης λόγω των γενικών συνθηκών κράτησης στο κράτος μέλος έκδοσης δεν δύναται να έχει αυτομάτως ως αποτέλεσμα την άρνηση εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.
- 92 Πράγματι, εφόσον διαπιστωθεί η ύπαρξη τέτοιου κινδύνου, πρέπει, στη συνέχεια, η δικαστική αρχή εκτέλεσης να εκτιμήσει, συγκεκριμένα και με ακρίβεια, αν συντρέχουν σοβαροί και αποδεδειγμένοι λόγοι να θεωρηθεί ότι ο ενδιαφερόμενος θα διατρέξει τον κίνδυνο αυτό λόγω των προβλεπόμενων συνθηκών κράτησής του στο κράτος μέλος έκδοσης.
- 93 Πράγματι, η ύπαρξη και μόνον στοιχείων που μαρτυρούν πλημμέλειες είτε συστημικές ή γενικευμένες είτε επηρεάζουσες ορισμένες ομάδες προσώπων ή ακόμη ορισμένα κέντρα κράτησης όσον αφορά τις συνθήκες κράτησης στο κράτος μέλος έκδοσης δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκη ότι, σε συγκεκριμένη περίπτωση, ο ενδιαφερόμενος θα υποστεί απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση σε περίπτωση παράδοσής του στις αρχές του εν λόγω κράτους μέλους.
- 94 Κατά συνέπεια, προκειμένου να διασφαλισθεί ο σεβασμός του άρθρου 4 του Χάρτη στη συγκεκριμένη περίπτωση του ατόμου εις βάρος του οποίου έχει εκδοθεί ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, η δικαστική αρχή εκτέλεσης, η οποία έχει στη διάθεσή της στοιχεία αντικειμενικά, αξιόπιστα, συγκεκριμένα και δεόντως ενημερωμένα τα οποία μαρτυρούν την ύπαρξη τέτοιων πλημμελειών, οφείλει να εξακριβώσει αν, υπό τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως, συντρέχουν σοβαροί και αποδεδειγμένοι λόγοι να θεωρηθεί ότι, κατόπιν της παράδοσής του στο κράτος μέλος έκδοσης, το εν λόγω άτομο θα διατρέξει πραγματικό κίνδυνο να υποστεί στο ως άνω κράτος μέλος απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση, κατά την έννοια του άρθρου αυτού.
- 95 Προς τον σκοπό αυτό, η εν λόγω αρχή οφείλει, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 15, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαisiού, να ζητήσει από τη δικαστική αρχή του κράτους μέλους έκδοσης την κατεπείγουσα προσκόμιση κάθε αναγκαίας συμπληρωματικής πληροφορίας όσον αφορά τις συνθήκες υπό τις οποίες πρόκειται να κρατηθεί ο ενδιαφερόμενος στο εν λόγω κράτος μέλος.
- 96 Το αίτημα αυτό δύναται, επίσης, να αφορά την ύπαρξη, στο κράτος μέλος έκδοσης, ενδεχόμενων εθνικών ή διεθνών διαδικασιών και μηχανισμών ελέγχου των συνθηκών κράτησης που σχετίζονται, για παράδειγμα, με επισκέψεις στα σωφρονιστικά καταστήματα, οι οποίες επιτρέπουν την εκτίμηση της τρέχουσας καταστάσεως των συνθηκών κράτησης στα καταστήματα αυτά.
- 97 Σύμφωνα με το άρθρο 15, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαisiού, η δικαστική αρχή εκτέλεσης μπορεί να ορίσει προθεσμία για την παραλαβή των ζητηθέντων συμπληρωματικών πληροφοριών από την δικαστική αρχή έκδοσης. Η προθεσμία αυτή πρέπει να είναι προσαρμοσμένη στη συγκεκριμένη υπόθεση, έτσι ώστε η δικαστική αρχή έκδοσης να διαθέτει τον αναγκαίο χρόνο για τη συλλογή των εν λόγω πληροφοριών, εν ανάγκη ζητώντας προς τον σκοπό αυτό τη συνδρομή της κεντρικής αρχής ή μίας εκ των κεντρικών αρχών του κράτους μέλους έκδοσης, κατά την έννοια του άρθρου 7 της αποφάσεως-πλαisiού. Σύμφωνα με το άρθρο 15, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαisiού, η εν λόγω προθεσμία πρέπει πάντως να λαμβάνει υπόψη την ανάγκη να τηρηθούν οι προθεσμίες που τάσσονται στο άρθρο 17 της αποφάσεως-πλαisiού. Η δικαστική αρχή έκδοσης οφείλει να διαβιβάσει τις πληροφορίες αυτές στη δικαστική αρχή εκτέλεσης.
- 98 Εφόσον, λαμβανομένων υπόψη των πληροφοριών που προσκομίζονται κατ' εφαρμογήν του άρθρου 15, παράγραφος 2, της αποφάσεως-πλαisiού, καθώς και όλων των λοιπών πληροφοριών που έχει στη διάθεσή της η δικαστική αρχή εκτέλεσης, η αρχή αυτή διαπιστώσει ότι συντρέχει, για το άτομο εις βάρος του οποίου έχει εκδοθεί ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, πραγματικός κίνδυνος απάνθρωπης ή

εξευτελιστικής μεταχείρισης, όπως εκτίθεται στη σκέψη 94 της παρούσας αποφάσεως, η εκτέλεση του εντάλματος αυτού πρέπει να αναβληθεί, αλλά δεν μπορεί να ματαιωθεί (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, σκέψη 38).

- ⁹⁹ Οσάκις η εν λόγω αρχή αποφασίζει μια τέτοια αναβολή, το κράτος μέλος εκτέλεσης ενημερώνει σχετικώς την Eurojust, σύμφωνα με το άρθρο 17, παράγραφος 7, της αποφάσεως-πλαisiού, διευκρινίζοντας τους λόγους της καθυστέρησης. Επιπλέον, σύμφωνα με την διάταξη αυτή, ένα κράτος μέλος έχει βρεθεί ενώπιον επανειλημμένων καθυστερήσεων από άλλο κράτος μέλος στην εκτέλεση ευρωπαϊκών ενταλμάτων σύλληψης για τους λόγους που εκτίθενται στην προηγούμενη σκέψη 98, ενημερώνει σχετικώς το Συμβούλιο με σκοπό να γίνει αξιολόγηση, σε επίπεδο κρατών μελών, του τρόπου με τον οποίο εφαρμόζεται η απόφαση-πλαίσιο.
- ¹⁰⁰ Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 6 του Χάρτη, η δικαστική αρχή εκτέλεσης μπορεί να αποφασίσει τη συνέχιση της κράτησης του οικείου προσώπου μόνον καθόσον η διαδικασία εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης διεξήχθη με επαρκή επιμέλεια και, συνεπώς, η διάρκεια της κράτησης δεν είναι υπερβολική (βλ., συναφώς, απόφαση Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, σκέψεις 58 έως 60). Η αρχή αυτή οφείλει να λαμβάνει δεόντως υπόψη, όσον αφορά τα πρόσωπα εις βάρος των οποίων έχει εκδοθεί ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης προς τον σκοπό της ασκήσεως διώξεων, την κατοχυρούμενη στο άρθρο 48 του Χάρτη αρχή του τεκμηρίου αθωότητας.
- ¹⁰¹ Η δικαστική αρχή οφείλει συναφώς να σέβεται την επιταγή περί αναλογικότητας, την οποία προβλέπει το άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, όσον αφορά τον περιορισμό κάθε δικαιώματος ή ελευθερίας που αναγνωρίζονται από αυτόν. Συγκεκριμένα, η έκδοση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης δεν μπορεί να δικαιολογήσει τη συνέχιση της κράτησης του οικείου προσώπου χωρίς κανένα χρονικό όριο.
- ¹⁰² Εν πάση περιπτώσει, αν η δικαστική αρχή εκτέλεσης κρίνει, μετά τον έλεγχο για τον οποίο γίνεται λόγος στις σκέψεις 100 και 101 της παρούσας αποφάσεως, ότι υποχρεούται να θέσει τέρμα στην κράτηση του καταζητούμενου, σε αυτήν απόκειται, δυνάμει των άρθρων 12 και 17, παράγραφος 5, της αποφάσεως-πλαisiού, να συνδυάσει την προσωρινή απόλυση του προσώπου αυτού με κάθε μέτρο που κρίνει αναγκαίο ώστε να αποφευχθεί η διαφυγή του και να διασφαλίσει ότι εξακολουθούν να συντρέχουν οι αναγκαίες ουσιαστικές προϋποθέσεις για την παράδοσή του ενόσω δεν έχει ληφθεί καμία οριστική απόφαση για την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης (βλ. απόφαση Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, σκέψη 61).
- ¹⁰³ Οσάκις με βάση τις πληροφορίες τις οποίες έλαβε η δικαστική αρχή εκτέλεσης από τη δικαστική αρχή έκδοσης συνάγεται ότι πρέπει να απορριφθεί η ύπαρξη πραγματικού κινδύνου να υποστεί το οικείο πρόσωπο απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση στο κράτος μέλος έκδοσης, η δικαστική αρχή εκτέλεσης οφείλει να εκδώσει, εντός των προθεσμιών που τάσσει η απόφαση-πλαίσιο, την απόφασή της σχετικά με την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, με την επιφύλαξη της δυνατότητας του οικείου προσώπου, αφού παραδοθεί, να κάνει χρήση, εντός της έννομης τάξης του κράτους μέλους έκδοσης, των μέσων παροχής ενδίκου προστασίας προς αμφισβήτηση, εφόσον συντρέχει λόγος, της νομιμότητας των συνθηκών κράτησής του στο σωφρονιστικό κατάστημα αυτού του κράτους μέλους (βλ., συναφώς, απόφαση F., C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, σκέψη 50).
- ¹⁰⁴ Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων συνάγεται ότι πρέπει να δοθεί στα υποβληθέντα ερωτήματα η απάντηση ότι τα άρθρα 1, παράγραφος 3, 5 και 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού έχουν την έννοια ότι, εφόσον υπάρχουν αντικειμενικά, αξιόπιστα, συγκεκριμένα και δεόντως ενημερωμένα στοιχεία τα οποία μαρτυρούν την ύπαρξη είτε συστημικών ή γενικευμένων πλημμελειών είτε πλημμελειών που επηρεάζουν ορισμένες ομάδες προσώπων ή ακόμη ορισμένα κέντρα κράτησης όσον αφορά τις συνθήκες κράτησης στο κράτος μέλος έκδοσης, η δικαστική αρχή εκτέλεσης οφείλει να εκτιμήσει, συγκεκριμένα και με ακρίβεια, αν συντρέχουν σοβαροί και αποδεδειγμένοι λόγοι να θεωρηθεί ότι το πρόσωπο εις βάρος του οποίου έχει εκδοθεί ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης με σκοπό την άσκηση ποινικών διώξεων ή την εκτέλεση στερητικής της ελευθερίας ποινής θα διατρέξει, λόγω

των συνθηκών κράτησής του στο κράτος μέλος έκδοσης, πραγματικό κίνδυνο απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης, κατά την έννοια του άρθρου 4 του Χάρτη, σε περίπτωση παράδοσής του στο εν λόγω κράτος μέλος. Προς τον σκοπό αυτό, οφείλει να ζητήσει την προσκόμιση συμπληρωματικών πληροφοριών από την δικαστική αρχή έκδοσης, η οποία, αφού λάβει, εφόσον παραστεί ανάγκη, τη συνδρομή της κεντρικής αρχής ή μιας εκ των κεντρικών αρχών του κράτους μέλους έκδοσης, κατά την έννοια του άρθρου 7 της αποφάσεως-πλαisiού, οφείλει να διαβιβάσει τις πληροφορίες αυτές εντός της προθεσμίας που τάσσεται σε τέτοιο αίτημα. Η δικαστική αρχή εκτέλεσης οφείλει να αναβάλει την απόφασή της περί της παράδοσης του οικείου προσώπου έως ότου παραλάβει τις συμπληρωματικές πληροφορίες βάσει των οποίων μπορεί να αποκλείσει την ύπαρξη ενός τέτοιου κινδύνου. Εάν η ύπαρξη τέτοιου κινδύνου δεν μπορεί να αποκλειστεί εντός εύλογης προθεσμίας, η εν λόγω αρχή οφείλει να αποφασίσει εάν πρέπει να θέσει τέρμα στη διαδικασία παράδοσης.

Επί των δικαστικών εξόδων

- ¹⁰⁵ Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπíπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαινεται:

Τα άρθρα 1, παράγραφος 3, 5 και 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαisiού 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009, έχουν την έννοια ότι, εφόσον υπάρχουν αντικειμενικά, αξιόπιστα, συγκεκριμένα και δεόντως ενημερωμένα στοιχεία τα οποία μαρτυρούν την ύπαρξη είτε συστημικών ή γενικευμένων πλημμελειών είτε πλημμελειών που επηρεάζουν ορισμένες ομάδες προσώπων ή ακόμη ορισμένα κέντρα κράτησης όσον αφορά τις συνθήκες κράτησης στο κράτος μέλος έκδοσης, η δικαστική αρχή εκτέλεσης οφείλει να εκτιμήσει, συγκεκριμένα και με ακρίβεια, αν συντρέχουν σοβαροί και αποδεδειγμένοι λόγοι να θεωρηθεί ότι το πρόσωπο εις βάρος του οποίου έχει εκδοθεί ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης με σκοπό την άσκηση ποινικών διώξεων ή την εκτέλεση στερητικής της ελευθερίας ποινής θα διατρέξει, λόγω των συνθηκών κράτησής του στο κράτος μέλος έκδοσης, πραγματικό κίνδυνο απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης, κατά την έννοια του άρθρου 4 του Χάρτη, σε περίπτωση παράδοσής του στο εν λόγω κράτος μέλος. Προς τον σκοπό αυτό, οφείλει να ζητήσει την προσκόμιση συμπληρωματικών πληροφοριών από την δικαστική αρχή έκδοσης, η οποία, αφού λάβει, εφόσον παραστεί ανάγκη, τη συνδρομή της κεντρικής αρχής ή μιας εκ των κεντρικών αρχών του κράτους μέλους έκδοσης, κατά την έννοια του άρθρου 7 της αποφάσεως-πλαisiού, οφείλει να διαβιβάσει τις πληροφορίες αυτές εντός της προθεσμίας που τάσσεται σε τέτοιο αίτημα. Η δικαστική αρχή εκτέλεσης οφείλει να αναβάλει την απόφασή της περί της παράδοσης του οικείου προσώπου έως ότου παραλάβει τις συμπληρωματικές πληροφορίες βάσει των οποίων μπορεί να αποκλείσει την ύπαρξη ενός τέτοιου κινδύνου. Εάν η ύπαρξη τέτοιου κινδύνου δεν μπορεί να αποκλειστεί εντός εύλογης προθεσμίας, η εν λόγω αρχή οφείλει να αποφασίσει εάν πρέπει να θέσει τέρμα στη διαδικασία παράδοσης.

(υπογραφές)